

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет економіки та менеджменту
Кафедра іноземних мов

В.о.декана агрономічного факультету _____

ЗАТВЕРДЖУЮ
Тетяна КЛИМЕНКО

2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДІЛОВА УКРАЇНСЬКА МОВА

галузь знань	20 «Аграрні науки та продовольство»
спеціальність	203 «Садівництво, плодоовочівництво та виноградарство»
Освітній ступінь	бакалавр
Освітньо-професійна програма	«Садівництво та виноградарство»
вид дисципліни	обов'язкова
мова навчання	українська

Житомир – 2023

Розробник: Климова К. Я. , д.п.н., професор, професор кафедри іноземних мов

УХВАЛЕНО

В.о.завідувача кафедри іноземних мов

_____ Катерина КЛИМОВА
протокол № 1 від 28 серпня 2023 р.

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми

«Садівництво та виноградарство»
_____ Наталія ПЕЛЕХАТА
2023 р.

1. Мета навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни циклу загальної підготовки полягає у формуванні в здобувачів освітнього ступеню бакалавра професійної комунікативної компетентності як особистісної якості.

Відповідно до мети цілями курсу є формування: 1) систематизованих знань про мову як найвище надбання цивілізації; 2) знань про правила мовного спілкування та основи ораторського мистецтва; 3) знань про норми сучасної української літературної мови, умінь і навичок оптимального використання цих знань у професійному спілкуванні, у публічному мовленні; спроможності до рефлексії, розвинутого "чуття мови"; 4) умінь і навичок правильної побудови зв'язних текстів, зумовлених потребами професійної комунікації; 5) умінь коректно користуватися якісними інформаційно-довідковими джерелами для українськомовного самонавчання і самовдосконалення, а також у науково-дослідницькій діяльності.

2. Обсяг навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-науковий рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма	заочна форма
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: 20 «Аграрні науки та продовольство»	обов'язкова	
Модулів – 4	Спеціальність: 203 «Садівництво, плодощовівництво та виноградарство»	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійна робота студента – 4	Освітній ступінь бакалавр	Лекції	
		20	4 год.
		Практичні	
		28 год.	8 год.
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
		72 год.	100 год.
		Індивідуальні завдання:	
–	–		
Вид контролю:			
екзамен			

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовами для успішного вивчення курсу "Ділова українська мова" та опанування компетентностями є володіння здобувачем навчальним матеріалом із предметів базової та профільної середньої освіти, а також із дисциплін циклів загальнонаукової та професійної підготовки (1-й семестр). Зокрема здобувач повинен мати теоретичні знання з української мови і літератури, історії та культури України, правознавчих дисциплін; уміти ефективно спілкуватися державною мовою, представляти інформацію у зручній та зрозумілій спосіб усно і письмово; уміти застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології, включаючи методи отримання, обробки та зберігання інформації.

4. Очікувані результати навчання з дисципліни

Результатами навчання передбачено сформованість вмінь:

РНЗ. Обговорювати і пояснювати основи, що сприяють розвитку загальної політичної культури та активності, формуванню національної гідності й патріотизму, соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей, знання економіки й права.

PH5. Вільне спілкування українською та іноземною мовами з професійних питань, зокрема знання спеціальної термінології для проведення аналізу спеціальної літератури.

5. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами

Компетентності	Програмні результати навчання	
	PH03	PH05
ЗК04	+	+

ЗК04. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

6. Критерії оцінювання результатів навчання

Здобувача вищої освіти слід вважати атестованим, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. Максимально/мінімально можлива кількість балів за поточний і модульний контроль упродовж семестру – 60/36 та максимально/мінімально можлива кількість балів, набраних на екзамені – 40/24.

Накопичення рейтингових балів з навчальної дисципліни

Види навчальної роботи	Min/ max кількість балів
Семестрове оцінювання: - присутність на заняттях (при пропусках занять з проміжних дисциплін допускається відпрацювання пройденого матеріалу) – за кожне відвідування 0,09 бала; - усне опитування – за 1 заняття 0,1 бал - модульна контрольна робота – максимум 6 балів	24/38
Самостійна індивідуальна робота (доповідь з презентацією за тематикою самостійного роботи в межах дисципліни)	12/22
екзамен	24/40
Максимальна кількість балів	100
Додаткова оцінка Участь у наукових конференціях, підготовка наукових публікацій, участь у конкурсах наукових робіт за спеціальністю, предметних олімпіадах	15

Система оцінювання сформованих компетентностей у ЗВО враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, практичні заняття, а також виконання самостійної і індивідуальної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у здобувачів ВО здійснюється за накопичувальною 100- бальною системою.

Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59
Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

7. Засоби діагностики результатів навчання та форми поточного й підсумкового контролю

Підсумковий контроль результатів навчання здійснюється на підставі проведення екзамену. Завдання (теоретичні питання, тестові завдання, підготовлені плани-конспекти навчальних занять) охоплюють програму навчальної дисципліни. Завданням екзамену є перевірка розуміння здобувачем програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між

окремими розділами, здатності використання для вирішення практичних задач тощо. Тестові питання мають теоретичне та практичне спрямування, які передбачають вирішення типових професійних завдань викладача на робочому місці та дозволяють діагностувати рівень підготовки здобувача і рівень його компетентності з навчальної дисципліни.

8. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1 (М1). Професійна комунікація та мова ділових паперів

Тема 1. Державна мова у професійному дискурсі.

Тема 2. Документ як засіб професійно-мовленнєвої комунікації.

Модуль 2 (М2). Культуромовні та етичні основи професійного спілкування

Тема 1. Основи культури української мови.

Тема 2. Риторична компетентність фахівця.

Модуль 3 (М3). Наукова комунікація як складник фахової діяльності

Тема 1. Стили сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні.

Тема 2. Загальнонаукова та галузева термінологія в українській мові.

Тема 3. Особливості професійного наукового викладу думки.

Модуль 4 (М4). Текст як форма реалізації професійно-мовленнєвої комунікації.

Культура писемного мовлення

Тема 1. Основи українського правопису.

Тема 2. Переклад та редагування текстів професійного спрямування

9. Теми лекцій

10.

№ з/п	Тема	Назва теми	Кількість годин			Кількість год.		
			Денна форма			Заочна форма		
Модуль 1 (М1). Професійна комунікація та мова ділових паперів								
1	T1	Тема 1. Державна мова у професійному дискурсі. Предмет і завдання курсу, його історичні основи. Функції мови. Поняття державної, загальнонародної, рідної, національної та літературної мови. Мовне законодавство та мовна політика в Україні. Мовні норми. Типологія мовних норм. Мова професійного (ділового) спілкування як функціональний різновид української літературної мови.	2			2		
2	T2	Документ як засіб професійно-мовленнєвої комунікації. Поняття документа. Критерії класифікації документів. Національний стандарт України. Поняття бланка і формуляра. Реквізити документа. Віза. Резолюція. Затвердження та погодження документів. Вимоги до тексту документа. Документація щодо особового складу: заява, автобіографія, резюме, характеристика, особовий листок з обліку кадрів, трудова книжка. Довідково-інформаційні документи: довідка, службові записки, звіт та ін.	4					

		Організаційно-розпорядчі документи: наказ, інструкція та ін. Господарсько-договірна та обліково-фінансова документація: договір, накладна та ін.						
Модуль 2 (М2). Культуромовні та етичні основи професійного спілкування								
3	T1	Основи культури української мови. Мова й культура мовлення в житті комунікатора. Комунікативні ознаки мовлення. Словники у професійному мовленні. Типи словників. Роль словників у підвищенні мовленнєвої культури. Етикет ділового спілкування. Стандартні етикетні ситуації.	2				2	
4	T2	Риторична компетентність фахівця. Риторика – мистецтво красномовства. Риторичний глосарій. Відомості з історії риторики. Публічний виступ (промова) як показник рівня риторичної компетентності фахівця-професіонала.	2					
Модуль 3 (М3). Наукова комунікація як складник фахової діяльності								
5	T1	Стилі сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні. Функціональні стилі української мови та сфера їх застосування. Основні ознаки функціональних стилів. Професійна сфера як інтеграція офіційно-ділового, наукового й розмовного стилів. Текст як форма реалізації мовно-професійної діяльності.	2					
6	T2	Загальнонаукова та галузева термінологія в українській мові. Мова науки – значення, функції. Наукове спілкування і мовленнєва культура науковця. З історії української наукової мови. Формування та розвиток загальнонаукової і галузевої термінології.	2					
7	T3	Особливості професійного наукового викладу думки. Науковий доробок студентів як складник науково-технічного потенціалу закладу вищої освіти. Форми науково-дослідної роботи: участь у студентських конференціях, олімпіадах, конкурсах наукових робіт, у роботі наукових гуртків і проблемних груп, написання кваліфікаційної роботи. Правила мовного оформлення результатів наукового дослідження за фахом (анотація, конспект, наукова стаття, реферат, тези, дипломна робота бакалавра, магістерська робота).	2					
Модуль 4 (М4). Текст як форма реалізації професійно-мовленнєвої комунікації. Культура писемного мовлення								
8	T1	Основи українського правопису.	2					

	T2	Історичні засади та структура чинного українського правопису. Основні правила орфографії та пунктуації.						
9	T2	Переклад та редагування текстів професійного спрямування Переклад та редагування як складні види мовленнєвої діяльності. Види перекладу. Особливості редагування фахових текстів.	2					
Разом:			20			4		

11. Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Тема	Назва теми	Кількість годин		Кількість год.	
			Денна форма		Заочна форма	
			Пр.	.	Пр.	.

Модуль 1 (M1). Професійна комунікація та мова ділових паперів

1	T1	Тема 1. Державна мова у професійному дискурсі. Предмет і завдання курсу, його історичні основи. Функції мови. Поняття державної, загальнонародної, рідної, національної та літературної мови. Мовне законодавство та мовна політика в Україні. Мовні норми. Типологія мовних норм. Мова професійного (ділового) спілкування як функціональний різновид української літературної мови.		4			2	
2	T2	Документ як засіб професійно-мовленнєвої комунікації. Поняття документа. Критерії класифікації документів. Національний стандарт України. Поняття бланка і формуляра. Реквізити документа. Віза. Резолюція. Затвердження та погодження документів. Вимоги до тексту документа. Документація щодо особового складу: заява, автобіографія, резюме, характеристика, особовий листок з обліку кадрів, трудова книжка. Довідково-інформаційні документи: довідка, службові записки, звіт та ін. Організаційно-розпорядчі документи: наказ, інструкція та ін. Господарсько-договірні та обліково-фінансова документація: договір, накладна та ін.		6			2	

Модуль 2 (M2). Культуромовні та етичні основи професійного спілкування

3	T1	Основи культури української мови. Мова й культура мовлення в житті комунікатора. Комунікативні ознаки мовлення. Словники у професійному мовленні. Типи словників. Роль словників у підвищенні мовленнєвої культури. Етикет		4				
---	----	--	--	---	--	--	--	--

		ділового спілкування. Стандартні етикетні ситуації.					2	
4	T2	Риторична компетентність фахівця. Риторика – мистецтво красномовства. Риторичний глосарій. Відомості з історії риторики. Публічний виступ (промова) як показник рівня риторичної компетентності фахівця-професіонала.		2				
Модуль 3 (М3). Наукова комунікація як складник фахової діяльності								
5	T1	Стилі сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні. Функціональні стилі української мови та сфера їх застосування. Основні ознаки функціональних стилів. Професійна сфера як інтеграція офіційно-ділового, наукового й розмовного стилів. Текст як форма реалізації мовно-професійної діяльності.		2				
6	T2	Загальнонаукова та галузева термінологія в українській мові. Мова науки – значення, функції. Наукове спілкування і мовленнєва культура науковця. З історії української наукової мови. Формування та розвиток загальнонаукової і галузевої термінології.		2				
7	T3	Особливості професійного наукового викладу думки. Науковий доробок студентів як складник науково-технічного потенціалу закладу вищої освіти. Форми науково-дослідної роботи: участь у студентських конференціях, олімпіадах, конкурсах наукових робіт, у роботі наукових гуртків і проблемних груп, написання кваліфікаційної роботи. Правила мовного оформлення результатів наукового дослідження за фахом (анотація, конспект, наукова стаття, реферат, тези, дипломна робота бакалавра, магістерська робота).		2			2	
Модуль 4 (М4). Текст як форма реалізації професійно-мовленнєвої комунікації. Культура писемного мовлення								
8	T1 T2	Основи українського правопису. Історичні засади та структура чинного українського правопису. Основні правила орфографії та пунктуації.		4				
9	T2	Переклад та редагування текстів професійного спрямування Переклад та редагування як складні види мовленнєвої діяльності. Види перекладу. Особливості редагування фахових текстів.		2				
Разом:				28			8	

11. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені програмою.

12. Самостійна робота

№ з/п	Тема	Назва теми	Кількість годин			Кількість год.		
			Денна форма			Заочна форма		
					Сам.			Сам.
Модуль 1 (М1). Професійна комунікація та мова ділових паперів								
1	T1	Тема 1. Державна мова у професійному дискурсі. Предмет і завдання курсу, його історичні основи. Функції мови. Поняття державної, загальнонародної, рідної, національної та літературної мови. Мовне законодавство та мовна політика в Україні. Мовні норми. Типологія мовних норм. Мова професійного (ділового) спілкування як функціональний різновид української літературної мови.			6			10
2	T2	Документ як засіб професійно-мовленнєвої комунікації. Поняття документа. Критерії класифікації документів. Національний стандарт України. Поняття бланка і формуляра. Реквізити документа. Віза. Резолюція. Затвердження та погодження документів. Вимоги до тексту документа. Документація щодо особового складу: заява, автобіографія, резюме, характеристика, особовий листок з обліку кадрів, трудова книжка. Довідково-інформаційні документи: довідка, службові записки, звіт та ін. Організаційно-розпорядчі документи: наказ, інструкція та ін. Господарсько-договірні та обліково-фінансова документація: договір, накладна та ін.			10			10
Модуль 2 (М2). Культуромовні та етичні основи професійного спілкування								
3	T1	Основи культури української мови. Мова й культура мовлення в житті комунікатора. Комунікативні ознаки мовлення. Словники у професійному мовленні. Типи словників. Роль словників у підвищенні мовленнєвої культури. Етикет ділового спілкування. Стандартні етикетні ситуації.			10			10
4	T2	Риторична компетентність фахівця. Риторика – мистецтво красномовства. Риторичний глосарій. Відомості з історії риторики. Публічний виступ (промова) як показник рівня риторичної компетентності фахівця-професіонала.			12			10
Модуль 3 (М3). Наукова комунікація як складник фахової діяльності								

5	T1	Стилі сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні. Функціональні стилі української мови та сфера їх застосування. Основні ознаки функціональних стилів. Професійна сфера як інтеграція офіційно-ділового, наукового й розмовного стилів. Текст як форма реалізації мовно-професійної діяльності.			7			10
6	T2	Загальнонаукова та галузева термінологія в українській мові. Мова науки – значення, функції. Наукове спілкування і мовленнєва культура науковця. З історії української наукової мови. Формування та розвиток загальнонаукової і галузевої термінології.			7			10
7	T3	Особливості професійного наукового викладу думки. Науковий доробок студентів як складник науково-технічного потенціалу закладу вищої освіти. Форми науково-дослідної роботи: участь у студентських конференціях, олімпіадах, конкурсах наукових робіт, у роботі наукових гуртків і проблемних груп, написання кваліфікаційної роботи. Правила мовного оформлення результатів наукового дослідження за фахом (анотація, конспект, наукова стаття, реферат, тези, дипломна робота бакалавра, магістерська робота).			6			10
Модуль 4 (М4). Текст як форма реалізації професійно-мовленнєвої комунікації. Культура писемного мовлення								
8	T1 T2	Основи українського правопису. Історичні засади та структура чинного українського правопису. Основні правила орфографії та пунктуації.			10			20
9	T2	Переклад та редагування текстів професійного спрямування Переклад та редагування як складні види мовленнєвої діяльності. Види перекладу. Особливості редагування фахових текстів.			4			10
Разом:					72			100

13. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Лекції та практичні заняття проводяться з використанням ресурсів мережі Інтернет, а також обладнання (ноутбук, проектор, засоби для відтворення аудіо).

Крім того, застосовується система дистанційного навчання на платформі Moodle для організації самостійної та дистанційної роботи студентів.

14. Рекомендовані джерела інформації

1. Клімова К. Я. Конспект лекцій до навчальної дисципліни «Ділова українська мова» для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, Житомир, Поліський національний університет, 2023. 70 с.

2. Климova К. Я. Українська мова (за професійним спрямуванням): навчальний посібник для здобувачів вищої освіти та викладачів-словесників. Житомир: Вид-во Поліського національного університету. 2020. 260 с.
3. Климova К. Я. Теорія і практика формування мовнокомунікативної професійної компетенції студентів нефілологічних спеціальностей педагогічних університетів : монографія. Житомир : ПП «Рута», 2010. 560 с.
4. Курс лекцій з української мови (за професійним спрямуванням) : навч. посіб. для самостійної роботи студентів нефілологічних спеціальностей університетів очної та дистанційної форм освіти / К. Я. Климova, І. В. Голубовська, Н. Д. Охріменко, О. А. Левківська; за ред. К. Я. Климovoї. Житомир : ПП «Рута», 2011. 115 с.
5. Плечко А. А. Тести для підсумкового контролю з української мови за професійним спрямуванням для студентів денної форми навчання ЖНАЕУ. Житомир : Вид-во ЖНАЕУ, 2010. 93 с.
6. Плечко А. А., Білошицька З. А. Методичні рекомендації «Контрольні роботи з української мови за професійним спрямуванням для студентів заочної форми навчання ЖНАЕУ». Житомир : Вид-во ЖНАЕУ, 2014. 36 с.
7. Плечко А. А., Білошицька З. А. Тексти для редагування з української мови за професійним спрямуванням для студентів інженерно-технічного факультету ЖНАЕУ. Житомир : Вид-во ЖНАЕУ, 2013. 28 с.
8. Практикум з української мови (за професійним спрямуванням): навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів денної та заочної форм освіти / укладачі : І. В. Голубовська, О. А. Левківська, О. М. Марущак; за ред. І. В. Голубовської. Житомир : Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2014. 132 с.
9. Шевчук С. В., Клименко І. В. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. 5-те вид., виправ. і доповнен. К. : Алерта, 2019. 640 с.

Допоміжна:

1. Деякі питання документування управлінської діяльності. Постанова Кабінету Міністрів України № 55 від 17. 01. 2018 р. (чинна редакція від 04. 03. 2020 р.). [URL:// https://xn--80aagahqwyibe8an.com/kabineta-ministriv-postanovi/postanova-vid-sichnya-2018-deyaki-pitannya325819.html](https://xn--80aagahqwyibe8an.com/kabineta-ministriv-postanovi/postanova-vid-sichnya-2018-deyaki-pitannya325819.html)
2. Інструкція з діловодства (додатки). Редакція 01 від 24.12.2020 р. [URL: http://znau.edu.ua/images/public_document/2021/01/.pdf](http://znau.edu.ua/images/public_document/2021/01/.pdf)
3. Климova К. Я. Риторичний канон у педагогічному дискурсі // Педагогічна риторика: історія, теорія, практика : монографія / О. А. Кучерук, Н. Б. Голуб та ін. : за ред. О. А. Кучерук. К. : КНТ, 2016. 258 с.
4. Національний стандарт України. Державна уніфікована система документації (ДСТУ 4163-2020). [URL: http://www.vru.gov.ua/content/file/Doc_007.pdf](http://www.vru.gov.ua/content/file/Doc_007.pdf)
5. Підгурська В. Ю. Культура фахового мовлення: навчальний посібник для самостійної роботи студентів нефілологічних спеціальностей. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2017. 200 с.

Інформаційні ресурси:

Бібліотечно-інформаційний ресурс (книжковий фонд, періодика, фонди на електронних носіях тощо) бібліотеки Поліського національного університету. Житомирської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. Олега Ольжича, інституційний репозитарій Поліського національного університету.